

HENKILÖKUVASSA AKI DAVIDSSON

Betonilehden henkilögalleriassa on tällä kertaa haastateltavana arkkitehti *Aki Davidsson* (s. 1953 Helsingissä)

Vaikka Aki Davidsson on paljasjalkainen helsinkiläinen, lapsuusaika 3-vuotiaasta teini-ikään Mikkeliin juurrutti Etelä-Savoon. "Se oli hyvä, kooltaan hallittu paikka kasvaa. Kaupunki selkeine asema-kaavoineen on varmasti vaikuttanut myöhempiin työelämävaiheisiinikin", hän arvelee.

Akin suvussa ei arkkitehtiesikuvia ollut, musiikoita sen sijaan enemmän. Isoisällä oli jazzorkesteriä. "Itse en soittanut mitään instrumenttia, mutta osasin piirtää. Ja kun itsetunto oli nuorena korkealla, ajattelin että kyllä minä itseni piirtämällä eläntän."

ARKKITEHTI JA INSINÖÖRI

Lukion ja armeijan jälkeen Aki oli vuoden *Olli Kivisen* toimistossa harjoittelijana. Arkkitehtihaaveet saivat vahvistuksen, mutta hän valitsikin erilaisen tien: "Olen siinä mielessä outo lintu, etten ole opiskellut arkkitehtuuria Suomessa, vaan Saksassa ja USAssa. Minulla oli Berliinissä pari kouluaikaista kaveria ja kun siellä avautui opiskelumahdollisuus, en empinyt. Päätökset siinä iässä tapahtuivat pitkälle sillä perusteella, että Berliinissä oli hyvä meno", Aki naurahtaa.

Berliinistä hän valmistui vuonna 1982 diplomi-insinööriksi arkkitehtuurin linjalta. 1980-luvun puolellavälissä hän jatkoi opintoja Fullbrigt-stipendillä Kaliforniassa ja suoritti siellä Master of Architecture -tutkinnon.

Erläinen opiskelutausta on Akin mukaan näkynyt myös työelämässä: "Alkuaikoina häiritsti, ettei minulla ollut Suomessa kurssikaveriverkosta. Kypsemällä iällä taustasta on sen sijaan ollut hyötyä, kun asioita pystyy katsomaan myös toisesta perspektiivistä. Omalla kohdallani se on varsinaisen suunnittelun lisäksi liittynyt esimerkiksi pääsuunnittelijan roolin ja tehtävien kehittämiseen liittyviin yhteishankkeisiin, joissa olen ollut mukana."

Saksalainen koulutus korostaa arkkitehdin amatillista roolikuvaa rakentamisen asiantuntijana. "Siellä arkkitehti istuu pöydän päässä", Aki huomauttaa. Opiskelun lisäksi hänellä on Saksasta myös työkokemusta: "Opiskeluaikana harjoittelijana. Valmistumisen jälkeen meillä oli yhtökumppanini *Åke Lindebergin* kanssa toimisto Saksassa vuoteen 1995 saakka. Työmme painottui asuntosuunnitteluun. Yhteistyössä saksalaikumppanin kanssa teimme myös mielenkiintoisia restaurointikohteita."

TAKAISIN SUOMEEN

Kun Itä-Saksan alueen rakentamisen subventointi vuonna 1995 loppui, loppuivat toimistolta myös työt. "Itse olin jo aikaisemmin tullut pysyvästi Suomeen, jossa meillä oli koko ajan toimintaakin. Run-

saat 10 vuotta sitten työtilanne meni kuitenkin aivan uusiksi. Muistan istuneeni iltahämässä yksin Lauttasaaren toimistossamme ja miettineeni mitä nyt tekisi."

Sen jälkeen on tapahtunut valtavasti. Sen osoittaa todeksi myös Arkkitehtitoimisto Davidsson Oy:n www-sivuilta löytyvä referenssilista, joista eniten on luonnollisesti ollut esillä Kampin liikennetermiinaali. Niiden lisäksi toimisto on tehnyt isoja uudiskohteita, mm. Oppimiskeskus Aleksandrian sekä lukuisia korjauskohteita. Aki kertoo, että toimiston liikevaihdoista liki puolet tulee juuri korjausrakentamisesta, siitä puolestaan valtaosa Helsingin ydinkeskustan arvorakennusten korjauksista. Myös asuntosuunnittelua on tehty paljon. "Itseäni on yhä enemmän alkanut kiinnostaa ja kiehtoa kaupunkisuunnittelu. Toimistomme onkin mukana isossa, Tekesin tukemassa kaupunkisuunnittelun menetelmiä kehittävässä Decomb-projektissa."

Toimiston vahvuus on tällä hetkellä 15 henkilöä. Aki vetää yritystä yhdessä puolisonsa arkkitehti *Jaana Tarkelan* kanssa. "Olemme kokeneet yhteisen työn positiivisena, koska ajattelemme hyvin samalla tavalla. Pystymme työskentelemään niin että toinen aloittaa, toinen tulee väliin ja toinen ehkä taas jatkaa. Yhteistyökuvio ei myöskään rajoitu vain meihin kahteen, vaan samaa tavoitetta pyrimme soveltamaan koko toimistossa", Aki kertoo.

EI "VAIN KAMPPITOIMISTO"

Kamppi oli Akin mukaan osaltaan juuri näyttö hyvän yhteistyön tuesta. "Me tulimme siihen aikaan mukaan, kun *Juhani Pallasmaa*, jonka kanssa olimme tehneet yhteistyötä jo pitkään, soitti. Hän pyysi mukaan yhteen tarjouskilpailuryhmään, johon heitä oli pyytänyt *SRV Viitaset*. Lisäksi mukaan tuli *Kai Wartiaisen* toimisto sekä *Roland Sweitzerin* toimisto Pariisista "tarkkailijan" rooliin."

Suomessa tällainen yhteistyökuvio on varsin epätavallinen toisin kuin Saksassa. Siellä on hyvin tavallista että toimistot yhdistävät resurssiaan. Sille on jopa oma juridinen yrittäjämuoto, "Arbeitsgemeinschaft".

"Kamppi oli meille tosi motivoiva kokemus. Se oli myös selkeä yhteistyön voimannäyttö: erittäin hyvät liikenne- ja kalliosuunnittelijat, tarpeeksi huijapäinen urakoitsija. Kun osaavat ihmiset tekevät yhdessä ja on riittävästi resurssia, kyllä myös syntyy", Aki summaa.

Entä Kampin jälkeen? Aki kertoo heti hankkeen alussa pyrkineensä välttämään toimiston liiallista identifioitumista "kamppitoimistoksi". "Puskin koko ajan eteenpäin muitakin toimeksiantoja. Tosin se oli vaikeata, koska selvästi ajateltiin, ettei meiltä

kannata edes kysyä, kun emme kuitenkaan ehdi."

"Vaikka teimme koko ajan muutakin, elokuussa 2005, kun Kamppi meidän osaltamme oli valmis, toimintaamme tuli selvä tyhjä aukko. Kuvitelma meidän kiireisyydestä jäi elämään. Vähitellen tilanne korjaantui ja työkanta on normalisoitunut. Toki muutos on henkisesti iso, kun viisi vuotta edessä on ollut varma näkyminen ja yhtäkkiä eletään taas epävarmoja aikoja", Aki myöntää.

KILPAILUIHIN MYÖS MUSTIA HEVOSIA

Suomalainen arkkitehtikilpailu -järjestelmä on hankintalainsäädännön mullistusten takia ollut sekin muutosten kourissa. "Avoimien kilpailujen määrä on ikävä kyllä laskenut. Luultavasti senkin takia, että hankkeet ovat tällä hetkellä projektityyppisiä eli tehdään talo. Kutsukilpailu koetaan silloin kevyempänä ja nopeampana."

Tyypillinen esimerkki kutsukilpailusta oli Vantaan Aviapolis-alueelle tuleva toimistotorni, jonka Davidssonin toimisto keväällä voitti. Usein kutsukilpailussa vilahtelevat samojen toimistojen nimet. "Meille tämä oli kuitenkin ensimmäinen kaupallinen talosuunnittelukilpailu, johon saimme kutsun", Aki kertoo ja arvelee että siinä saattoi piillä heidän vahvuutensa konkaritoimistojen rinnalla. Hän toivookin, että kutsukilpailujen järjestäjillä olisi rohkeutta kutsua mukaan myös toimistoja ns. sisäpiiriin ulkopuolelta.

Paitsi enemmän avoimia kilpailuja, Aki kaipaa kilpailujärjestelmään systemaattista seurantaa: "Nyt on muistitiedon varassa, miten kilpailun jälkeen on käynyt. Seurantajärjestelmällä saatujen tietojen avulla voitaisiin kilpailutoimintaa varmasti edelleen kehittää."

TARKOITUKSEN MUKAISUUS MATERIAALIVALINNAN PERUSTE

"Vierastan ajatusta, että meidän pitäisi täällä pohjoisessa ruveta rakentamaan kaikki puusta. Puu ei ole teknisesti eikä käsittääkseni edes ekologisesti ylivoimainen. Puurakentamista voi ja pitääkin tukea, mutta ihan samalla tavalla tukea tarvitsevat myös betoni- ja teräsrakentaminen. Oma valintaperusteeni rakennusmateriaaliksi on tarkoituksenmukaisuus", Aki toteaa.

"Betoni on lempimateriaali siinä mielessä, että sillä pystyy saavuttamaan voimakasta vakauden ja turvallisuuden tuntua", Aki toteaa. "Betoni on solidi materiaali, kuin kivi, sen rinnastaminen muihin materiaaleihin kuten teräksen skarppiuteen tai puun lämpimyyteen tai luonnonkiven toisenlaiseen olemukseen, synnyttää kiinnostavia jännitteitä."

"Kohteissamme jätämme betonin näkyviin lähin-

Aki Davidsson kertoo, että opiskelu- ja työtausta Saksassa on tuonut erilaista perspektiiviä katsoa suomalaisrakentamista. Yksi asia, josta hän soisi otettavan mallia Saksasta, on yhteistyön lisääminen. Esimerkiksi suunnittelutoimistot voisivat paljon nykyistä enemmän jakaa resurssejaan, jotteivät hiljaisempina kausina joutuisi sanoamaan henkilökuntaansa irti. Ruuhkaheippujen aikana taas on hyvä, jos on tuttuja kumppaneita, joiden kanssa voi tehdä yhteistyötä.

nä sisäpinnoissa. Puhtaaksivaletun tai elementtibetonipinnan käytössä isoina pintoina ulkona olen ilmastomme takia paljon varovaisempi.”

Aki harmittelee, että betonirakentamisessa Suomessa vielä varsin paljon kirittävää esimerkiksi Saksaan verrattuna. Perussyitä on hänen mielestään monia: ”Näkemykset, koulutus, asenne”, hän listaa. ”Kaikkeen, myös betonirakentamiseen pätee totuus, ettei ilman vaivannäköä synny hyvää tulosta. Täällä pohjoisessa monissa asioissa tuntuu valitsevan asenne olevan kovin usein se, miten pääsisi mahdollisimman vähällä vaivalla”, hän toteaa.

KESKUSTELKAA IHMISET!

Aki on ollut aktiivinen myös ammattikuntansa luottamuselimityksissä, kuten Arkkitehtiliitossa ja Arkkitehtitoimistojen liitossa. ”Nyt olen kuitenkin ajatellut, että olen kantanut oman osuuteni, seuraavat voivat astua remmiin.”

Hänet tunnetaan myös keskustelunherättäjänä mm. kirjoituksillaan. Rakentamiseen liittyvää ammattilaisten keskustelua pitäisi hänen mielestään käydä paljon nykyistä enemmän. ”Mutta miten? itsekkin olen näitä palloja turhaan heittänyt esimerkiksi *Rakennuslehden* palstoilla, joka viikoittain ilmestyvänä alan uutislehtenä olisi hyvä foorumi keskusteluille. Ne eivät juuri ole ottaneet tulta, kuten ei näköjään kirjoittanut kommentteja taannoinen *Skanskan Hetemäen* kiinnostava kommentti koulurakentamisestakaan”, hän huomauttaa.

PÄÄSUUNNITTELIJUUS VIELÄ SIIRTYMÄVAIHEESSA

Entä pääsuunnittelijan rooli, jota Aki itse on ollut kehittämässä? ”Meillä on edelleen menossa siirtymäkausi. Se on pitkä prosessi, joka vaatii koko rakentamisen ja suunnittelun kulttuurinmuutosta. Edelleen on ratkaisematta monia kysymyksiä mm. rakennuttajakonsulttien ja pääsuunnittelijoiden välisestä tehtäväjaosta”, Aki vastaa.

Pitkällä aikavälillä hän ennustaa, että osa arkkitehteistä ymmärtää pääsuunnittelijan roolin ja rupeaa tekemään sitä, mutta osa ei. ”Markkinat hoitavat asian. Itse toivon, että jokainen arkkitehti ottaisi pääsuunnittelijan tehtävät tosissaan. Se ei missään nimessä ole luovuuden este. Päinvastoin sillä voi luoda mahdollisuuksia luovuudelle.

Aki myöntää, että pääsuunnittelijuus, jossa asioiden selkeitä vastuita siirretään jollekin, joka on normaalisti ollut ”piirtäjä”, tarkoittaa alalla isoa kulttuurinmuutosta. ”Se ei toteudu muuten kuin että vastuu otetaan kannettavaksi ja näytetään että se pystytään kantamaan.”

Sinänsä pääsuunnittelija tekee niitä normaaleja

arkkitekhdin aikaisemminkin tekemiä töitä: ”Esimerkiksi kertoo tilaajalle, että nyt ei kannata rakennuslupaa viedä tuohon suuntaan, jos se näyttää menevän karille”, Aki kertoo esimerkin pääsuunnittelijan huolehtimisvelvollisuudesta asioiden etenemisen osalta. Tärkeätä kuitenkin on, että nämä asiat pitää pystyä jotenkin todentamaan, esimerkiksi rakennuttajan nimikirjoituksella, kun hankkeen tietty vaihe on ohi.

Akin toive onkin, että arkkitekhdit ammattikuntansa ottaisivat asiat entistä enemmän hankaan. ”Ammattitaitoa löytyy varmasti. Toisaalta pitää löytää myös persoonaa. Eikä saa olla liian herkät varpaat”, hän huomauttaa.

Kokemuksen tuoma perusviesti on sekin, että arkkitekhdin ei kannata rakastua omiin suunnitelmiinsa. Muutosnotkeutta täytyy olla, koska samasta asiasta löytyy tästä maailmasta ääretön määrä ratkaisuja. ”Se minkä piirsin, sen piirsin” ei Akin mukaan ole ajatuksena tätä päivää. *Alvar Aallonkin* yhtenä hienona piirteenä Aki pitää sitä, ettei Aalto koskaan pistänyt totaalisesti hanttiin.

ÄIJÄTENNISTÄ

Akin ja Jaana-vaimon töillä on taipumusta kulkeutua vähintään ajatuksissa myös kotiin, vuonna 1937 valmistuneeseen puutaloon Helsingin Koskelaan. Akin vanhemmat pojat ovat jo maailmalla, mutta kotona olevat 9- ja 16-vuotiaat lapset pitävät huolen siitä, etteivät vanhemmat uhraa kotona liikaa aikaa työlle.

Kunnostaan Aki pitää huolta pelaamalla säännöllisesti tennistä. ”Äijätennistä” hän tarkoittaa ja korostaa, ettei peliä käydy virtuoosimaisella tasolla.

Tavallaan ammattiin liittyen hän on aina valokuvannut, vaikka harrastus onkin nyt ”jäänyt epämiellyttävästi vähemmälle”. Rakennuksien sijasta kamera vangitsee nykyään useammin luontoon ja ihmisen siihen jättämiin merkkeihin liittyviä tuokiuvia.

Sirkka Saarinen